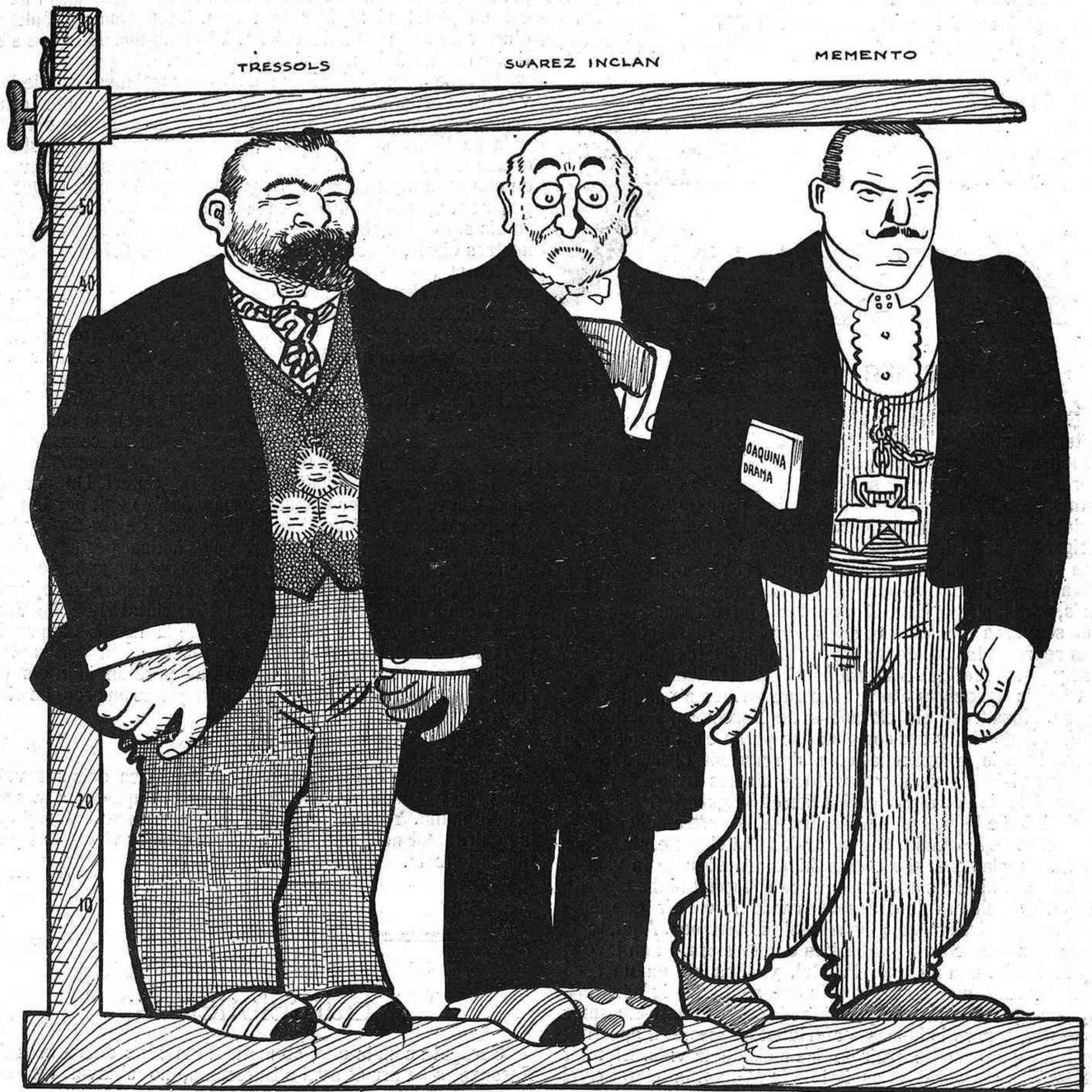


# L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 11 DE FEBRER DE 1910  
NÚM. 1624 ————— ANY XXXII

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·L·STRAT  
10 centims ————— Atrassats: 20



ELS HOMES DE LES REVELACIONS SENSACIONALS

*Tots tres a la mateixa altura.*

## Y van dos

També el darrer número de L'ESQUELLA sigué denunciat pel Fiscal, per injúries —segons deia l'auto— al Governador civil de la província.

Y, potser pera que la nostra sorpresa fos més grossa, la denuncia, aquesta vegada, ha sigut per partida doble; això es: pel gravat de la primera plana y pel de l'última.

Divendres a la nit, quan ja teniem tancada l'Administració y ni'ns recordavem de que al món hi hagués governadors civils ni fiscals, l'inspector senyor Ibáñez, després de buscarnos un bon rato, ab la més exquisida cortesia ens invità a obrir l'establiment pera comunicarnos la disposició judicial y endur-se'n els exemplars que hi hagués del número. Complert aquet tramit, ens trasladarem a l'impremta, aon va repetir-se l'operació ab el motllo dels dos gravats objecte de la denuncia.

Y rès més. Perquè ens sembla ociós tornar a dir que, segurs de no haver delinquit y descansant en la rectitut dels tribunals, esperem que, ni aquesta ni l'anterior denuncia, tindran pera L'ESQUELLA conseqüències desagradables.



### Barcelona, ciutat moral

El ball dels set vel·ls de *Salomé*, ballat fins en les taules austeres del Principal, tindrà, pera'ls esperits senzills, un simbolisme confirmador de la perversió barcelonina. Pera'ls pobres pagesos, pera les senyorettes virtuoses de les petites ciutats, pera les mares dels estudiants y pera tots aquells, sacerdots, beates y burgesos, que veuen el catolicisme com un refrigerant sexual, cada vel que's treia la *Salomé* diabòlica, cada tros de carn que oferia als ulls, serà un nou pecat. La dansa dels set vel·ls es, pera ells, la dansa dels set pecats capitals, y *Salomé*, agitant les randes com oriflames de vici, com senyeres de luxúria, se'ls haurà representat com la dòna representativa de la ciutat, d'una Barcelona temptadora y perversa, devoradora de virtuts, tràgica enamorada de tots els innocents Sant Joans que arriben a ella plens de puresa. Nosaltres, els ciutadans de Barcelona, no desfem aquesta llegenda, y ens complau que parlin els ingenus de la nostra luxúria complicada, com si realment el marquès de Sade fos visita de casa, y Brantome pogués treure del passeig de Gràcia uns altres divins llibres de galanteries.

Y això de la nostra immoralitat es una altra llegenda de la nostra megalomania. Barcelona es una ciutat casta y moralista. Es clar que si a Lleida hi ha una dòna de la vida, a Barcelona n'hi han sis, porque en una capital hi ha més de tot, però el número de dònes de la vida no vol dir que Barcelona no sigui virtuosa, y no'n fassi, de virtuosa. Aquí, tenir *amiga* es una cosa o fantàstica o misteriosa. Si un jove'n té y la llueix, una nit, pel Paral·lel, y altra nit en un recó de restaurant, que es tot lo més que aquí's llueix una *amiga*, desseguida adquireix, pera les dònes, una terrible fama de perdut, y pera'ls homes d'afortunat en amors, d'aprofitat don Joan que procura fruir de les mèls de la vida. El tenir *amiga*, fins a Madrid, la capital de la Manxa, la ciutat rival de Cuenca, es un acte corrent y natural, sense cap importància.

Quan el que la té es un senyor d'aquells que té per perdre, o una mica d'anomenada, l'operació de tenir *amiga*

resulta tant complicada y misteriosa, que fa pensar si tindrà penalitat en un codig, o si aquell senyor tindrà aquella cosa, com se té un mal gra, o una malaltia de la pell, que's té d'amagar. «Fulano té *amiga*.» ¿Qui ha vist a fulano ab el seu apendix? Qui sab les hores de visita? Qui la casa del pecat? Qui les senyes d'ella? Misteri, impenetrable misteri. Hi ha més encara. Els nostres grans homes tenen una austeritat espartana. A Barcelona no's concebeix un gran home fent l'amor y parlant ab una dòna de món sense ruborise. Cap d'ells morirà sobre la tomba de la seva aimada, com Boulanger, ni anirà en les cròniques escandaloses, com Felix Faure. Són austers, y el public ho vol que ho siguin, y com que'ls joves ho saben, que l'exercici constant y franc de l'amor no's perdona, fan de bons xicotets pera anar endavant, y si estimen carnalment, es d'amagat, pera que ningú tingui rès que dir. Un xicot que portés del bras a una *amiga* a les dotze del dia, pel mitg de la Rambla, no seria mai metge de fama, ni advocat ab plets, ni regidor tant sols. La bohèmia y l'alegria d'amar no's porten a Barcelona. Viure ab una dòna que s'estimi ab tota l'ànima, es viure malament.

Perque som així, plens de virtuts casolanes, es que hem vedat als artistes la voluptuositat, y fins l'amor, entès d'una manera diferent dels capellans y els notaris. D'una obra frívola ne diem una obra verda, y d'un drama naturalista un drama escandalós. L'*Educació de Princep* s'ha convertit en una obra pera homes sols, y a la *Salomé* li hem tingut de posar set vel·ls més damunt de la carn, pera que's pogués treure els altres set ab permís de la concurrència. Però què? Els nostres diaris, sensats, pudibonds, sense malícies, ¿no representen el nostre esperit de catòlics? En els nostres diaris no's tolera rès que vagi contra la moral corrent. La carn, en una redacció barcelonina, es tant cosa prohibida com en una sagristia. Potser més. Els directors esborren tota paraula pecaminosa, tota alusió a la fruita prohibida. La major part dels escriptors madrilenys no podrien escriure en els nostres periodics, y així resulta que la premsa de Madrid té una espontaneïtat, un mondanisme, que no posseeix la nostra, escrita pera les famílies. Perquè la dòna de sa casa, la noia que fa la comunió tots els mesos, són les que imposen a les nostres empreses periodístiques el seu criteri. Un periodic barceloní té de poder entrar a casa y esser llegit per la noia, y portar ninots ben vestidets y llegendes de *Cu-Cut*, y text d'aquell que no va a la censura eclesiàstica porque no'n té necessitat. ¡Artistes de Paris, divins artistes que heu conservat les riallades dels silvans, y com vos moririeu d'ensopiment y de fam a Barcelona, capital del Pla, ciutat rival de Vich! Aquí, Mimí Pinson va acompanyada de la mamà, els propietaris demanen informes de bona conducta, pera que'ls pisos siguin pera un bon matrimoni y no pas pera un idili, els periodics porten fulles de parra, y de lo que es amorós, ne diem brut.

\*\*\*

Balla, pobre *Salomé*, balla la teva dansa dels set vel·ls, que prou que sab la gent que encara te'n queden altres set sota la malla. Y balla contenta, perquè es molt extrany que la nostra gent no t'hagi fet posar, pera major virtut, uns pantalons tancats.

PARADOX

□ ————— □

### Barcelonerías

Saragata com la que, ab motiu de la poda dels arbres del Ensanche, s'ha armat avui a Barcelona, no s'havia vist mai en cap part del món.

Tantes autoritats sobre la materia, tants parers diferents.

Si escoltem al regidor lerrouxista senyor Coll, jamai els

## QUARESMA



DARRERES INSTRUCCIONS

—Aquí teniu el programa de la temporada. Seguiu-lo ab tota fidelitat... y ab mí no os hi fiquen.

plátanes del Ensanxe podran pagar l'immens favor que se'ls fa al deixarlos quasi ab la soca nua.

Segons l'apreciable concejal—y a més de concejal, jardiner—encara se'n fa poc. Tant es així, que quan s'emprenqui la poda dels arbres que adornen les vies transversals de la ciutat nova, té'l propòsit de no deixar d'ells altra cosa que quatre metres de tronc. Com si diguessim, un joc de bitlles.

Ferit en el seu amor propi, s'aixeca l'ex-regidor senyor Nubiola, que es el qui, en l'anterior municipi, feia de senyor Coll, y sense acabar de dir—encara que, segurament, ho creu—que l'actual concejal-podador no sab lo que's pesca, afirma públicament que lo que avui se fa ab els arbres es una atrocitat, y que tot això del «ombratge» y de la «refrigeració sistròpica» de que'ns parla el senyor Coll, pot anar el referit senyor a contarho a sa tia.

Intervé, per fi, en la polèmica l'enginyer agrònom senyor Puig y Valls, y... aquí sí que'l podador municipal queda fet un guinyapo! Segons l'honorable don Rafel, l'esporgada dels plátanes del Ensanxe es, senzillament, un crim. Y el qui el co-

met un bàrbaro; y la ciutat que'l tolera, una desdixada, indigna de tenir ombra.

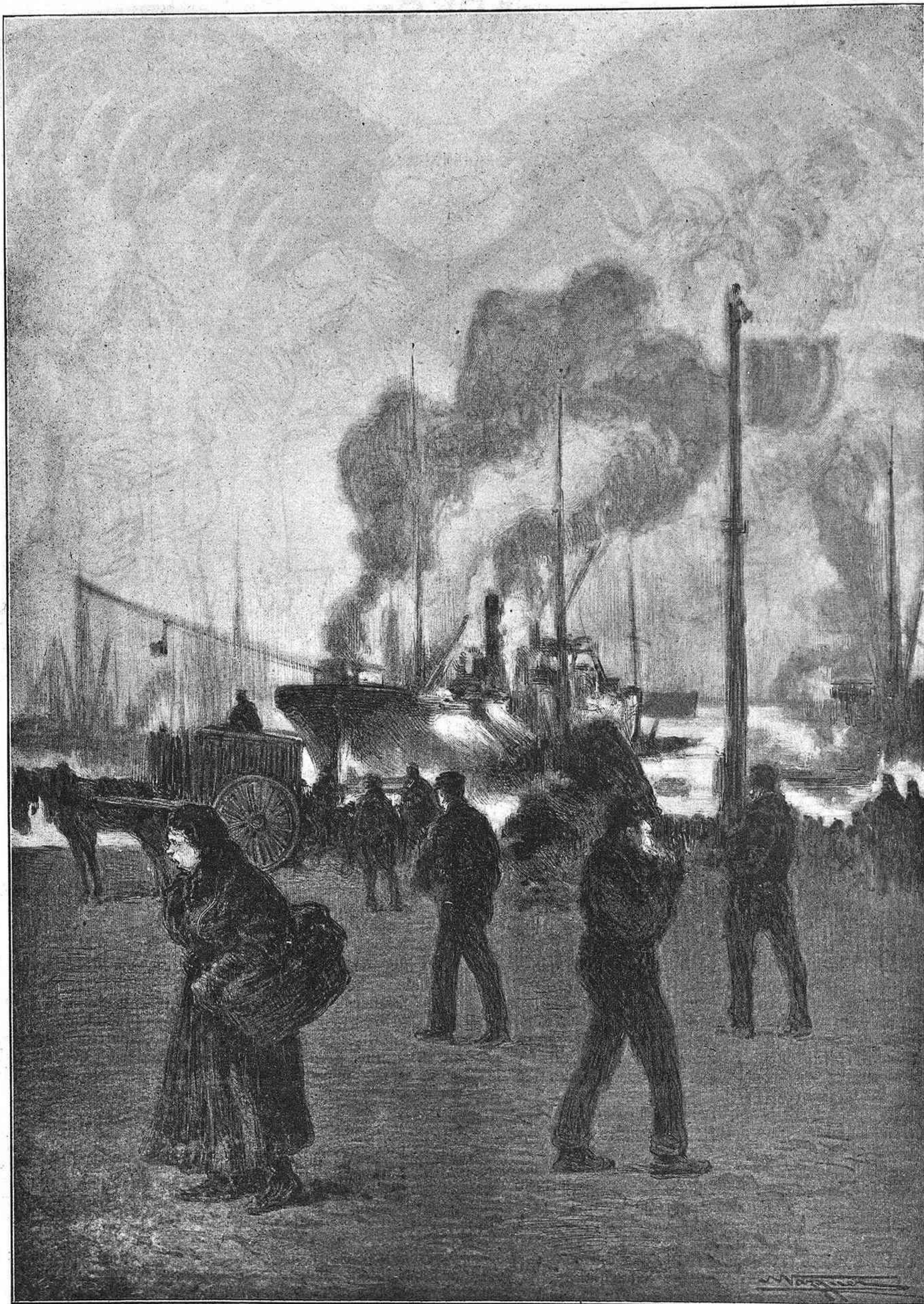
¿Què deuran pensar, davant d'aquet girigai, els pobres 25.000 arbres, objecte de tant enconada polèmica?...

Jo no ho sé; però molt me temo que, aburrits y marejats, a l'últim, no sabent a qui creure y considerant que, de totes maneres, es necessari pendre una resolució, determinin morir-se.

\*\*

Els propietaris de la montanya de Montjuic ho entenen. Mentres uns quants aixelebrats perden el temps dient mal del consul anglès, perquè l'home no s'ha volgut deixar omplir el *recibidor* de tarjetes, ells, els propietaris, trassen, calladament, un plan d'urbanisació del turó famós, y l'envien al arcalde.

Totes les seves ilusions descansen sobre una base: la desaparició del castell de Montjuic. Si vostès llegeixen el document que han fet arribar a mans del batlle, se quedaran ab un pam de nas. Tot queda allí explicat y aclarit. El cas-



*SIGNES DE PROSPERITAT*

*Un vapor, al port de Barcelona, a punt de recullir un carregament d'emigrants que van a Amèrica.*

tell s'ha de tirar a terra, perquè pera la defensa de la ciutat no serveix. Potser, si la part *contraria* volgués enraonar, els diria que no es pas per això que'l conserven; pero aquesta consideració es lo de menos. Lo cert es que'l castell es un gravíssim obstacle pera l'urbanisació de la montanya, y, per lo tant, hi ha que enrunarlo, com més aviat millor.

—¿Volen idea més bonica que aquesta?—diuen els propietaris, apuntant, a grans gambades, el seu pensament. Destruit el castell, ens serà possible fer això y això y lo de més enllà. Y, sobre tot, en l'explanada que, un cop desapareguda la fortalesa, quedarà al cim de Montjuic, podrà construir'shi la pròxima Exposició Universal.

Què'ls en sembla?... ¡Una Exposició universal a la punta d'una montanya d'una altura més que regular!... Això, cap altra ciutat del món ho ha fet. Ni París, ni Londres, ni Viena, ni Xicago s'han atrevit a construir les seves exposicions universals en altre lloc que en una gran planuria.

Quedava reservada a Barcelona, mercès a la genial ocurrencia dels propietaris de Montjuic, la gloria de batre el *record* de les exposicions elevades.

Lo que ara convé es que l'idea, com a tantes altres, igualment lluminoses, ha succeït, no quedi olvidada en el calaix sense fondo de la dessídia municipal.

¡Quin goig, si l'original pensament arriba un dia a realitzar-se! Quin goig y quin orgull!...

—Noble Barcelona:—dirà el progrés a la ciutat, cridantla desde'l cim de la montanya—puja aquí dalt, que veuràs l'Exposició...

MATIAS BONAFÉ



PREVISIÓ

—Ja vas anar a portar la teva tarjeta an això dels inglesos?

—Cal... Potser hi hauria trobat el sastre.

## Gent coneguda

V

Quan vejeu una pedra mal posada,  
o una farola sense cap ni peus,  
o una construcció seria que fa riure,  
o un monument alegre que entristeix,  
o un banc que costa trenta-dos mil duros,  
y, ben pagat, no'n val més que disset,  
digueu, sense temor d'equivocarvos:

—Per' qui hi ha passat ell.

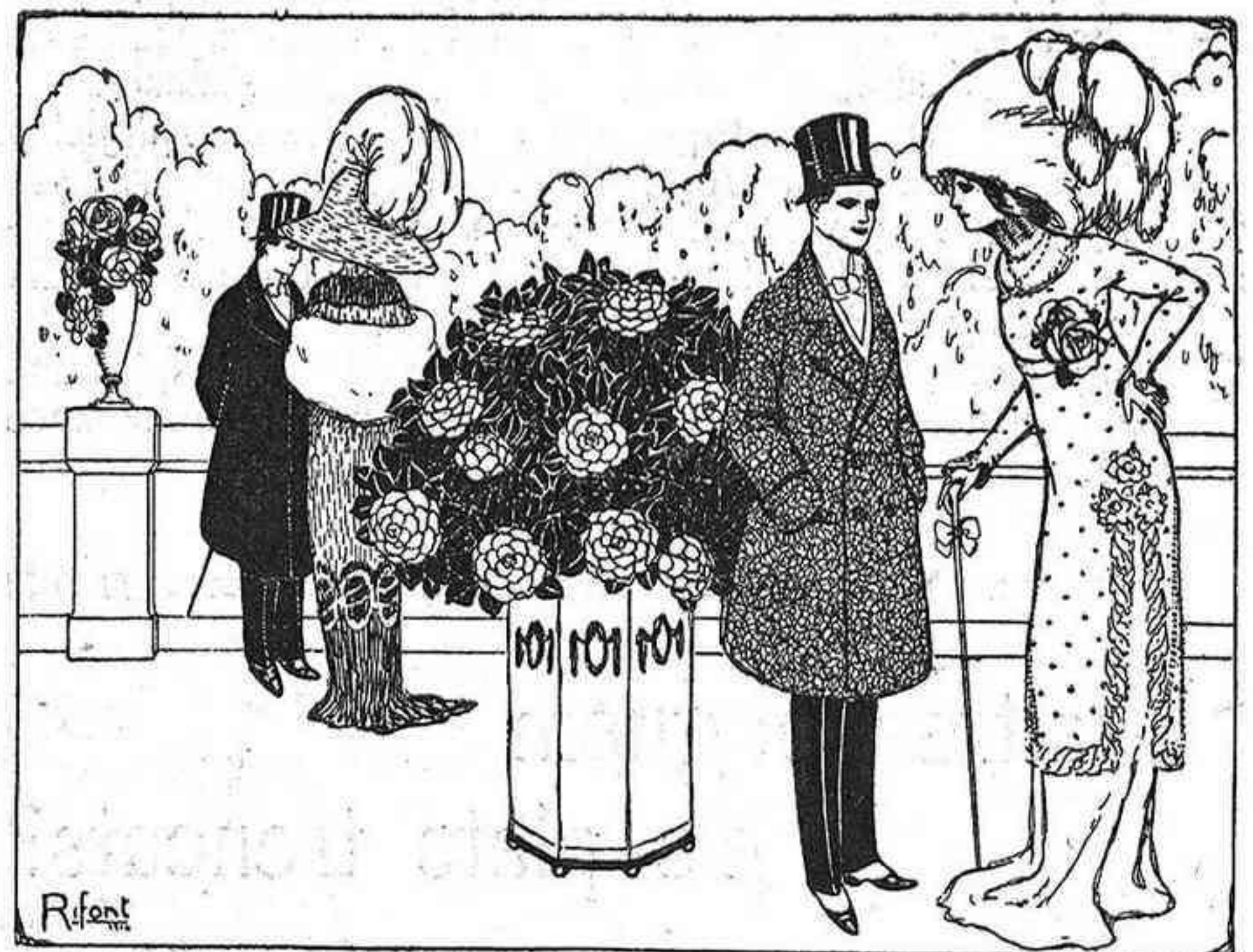
KIKIRIKÍ



## Les màscares que van soles

No vos heu fixat, amics, en les moltíssimes màscares que, en aquets dies folls del Carnaval, se passegen soles per les nostres rambles y els nostres carrers? Aquestes màscares que surten soles, cada any me criden l'atenció d'una manera especial.

Trobo perfectament explicable que'l bon humor, l'alegria y la poca-solta—tot barrejat—s'aprofitin de la llicència carnavalesca pera exhibirse públicament y fer gatzara. M'explico per què la gent de diners y les persones mondanes van en cotxe a la rúa del Passeig de Gracia. M'explico que'ls joves tarumbes se disfressin de qualsevol cosa y corrin per Barcelona xisclant y esvalotant. M'explico que això que se'n diu *la bona societat* organisi assalts y festes familiars. M'explico que la grolleria's desbordi en els espectacles antiestètics de certes mascarades... Però confesso francament que mai he pogut explicarme del tot el perquè hi ha qui's



A LA TERRASSE DE L'HOTEL

—Com?... Es divendres de Quaresma y vols menjar carn?

—Oh, noia, els vegetarians fem el dejuni a l'inversa.

disfressa, més o menys ridículament, y surt tot sol de casa, y tot sol se passeja pels carrers, ab una serietat de persona que sab lo que's fa.

Hi ha motiu pera ferne un estudi psicològic, d'aquestes màscares que van soles. Aviat se comprèn que'ls qui formen una colla d'aixebrats se diverteixen anant junts y fent broma. Diuen coses als coneguts, embesteixen a les noies, riuen, boten y criden... Mes els que van tots sols, en què pensen? quin gust hi troben? com se diverteixen?

Les màscares que van soles tenen, quasi sempre, un posat seriós, solemniat, grave. Caminen apressadament, ab prou feines guaiten als qui passen pel seu costat, desprecien dignament les burles de que són objecte, y fins les verdures y els pilots de fang ab que'ls obsequia la canalla entremaliada.

No puc negar que a mi m'interessen fonament aquestes màscares que van soles. Me sembla que elles enclouen tot un interessant aspecte de la psicologia humana. Quan les veig passar, sento que passa la magestat de la ridícula. Dintre d'aquestes màscares hi ha, en sa forma grotesca, l'home sol y fort de l'Enric Ibsen.

WIFRED

---

## Les tres gracies municipals

Són en Vinaixa, en Domènech y en Santamaria.

Tothom els ho diu, y nosaltres no tenim per què no repetirho, ni negar que l'acudit, més que gracia, ens n'ha fet tres, també.

\*\*

Ara, com tothom sab, l'Ajuntament vol fer festes pel mes de Maig.

Y, com es de llei, s'ha nomenat una Comissió. Qual Comissió s'ha repartit en tres branques, cada una de les quals cuidarà d'allò que més se diu ab els seus gustos.

Y resulta que la part de festes populars se diu ab el gust dels senyors Vinaixa, Santamaria y Domènech,—les tres gracies—no sabem si perquè ells son més *hijos del pueblo* que'ls altres, o perquè són més divertits que'ls altres. Nosaltres creiem que deü esser lo ultim.

Ara tot serà que s'arribin a entendre, que segurament serà que sí. Però, com sigui que'ls senyors Vinaixa y Domènech abans eren enemics irreductibles y l'un deia pestes de l'altre, fora sensible que les relacions no se suavissin.

Han de tenir present que, per sobre de les menudencies personalistes y d'amor propi, hi ha el suprem interès de la ciutat, y ja que aquest ha conseguit, de bon principi, ajuntarlos en comissió festiva, fora sensible que la bona concordia s'estronqués y les festes se'n ressentissin.

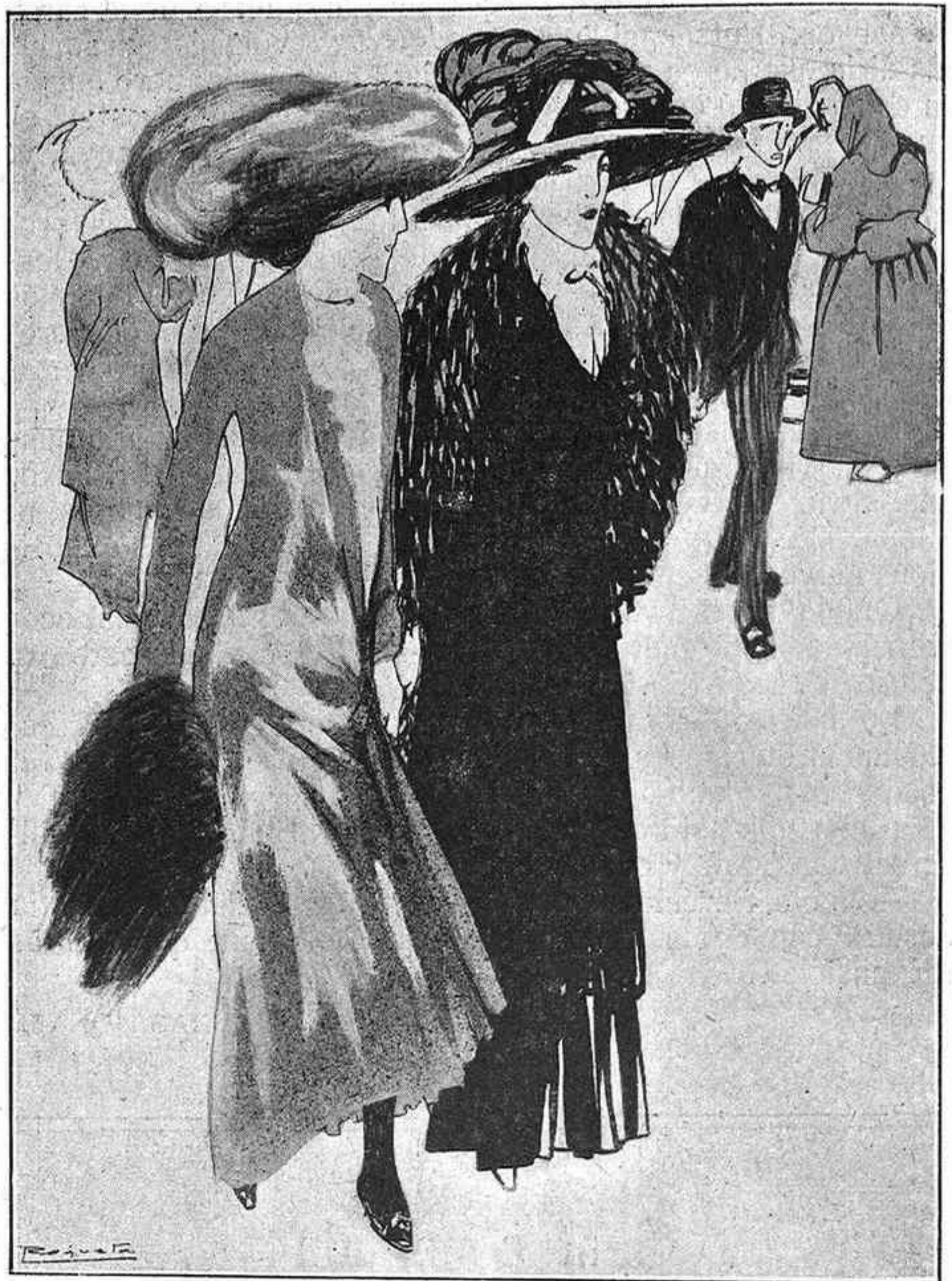
Ens permetem creure que *les tres gracies*, inspirantse en els superiors devers que contragueren, estaran sempre d'acord.

□ □ □

## Nosaltres paguem els plats trencats?

Hem rebut una carta—que per falta d'espai no publiquem, sentintho de veres—de la que volem donar compte, tant pera acusarne rebut com per lo substanciosa que ella es.

Segons el nostre comunicant, ell està enterat dels motius que han obligat al senyor Suárez a deixar caure sobre nosaltres pecadors la forsa de la seva autoritat.



## INCONSEQUÈNCIES

—Que no ho sabs?... Dimecres vaig anarla a enterrar ab el cosinet, aquell que es militar.

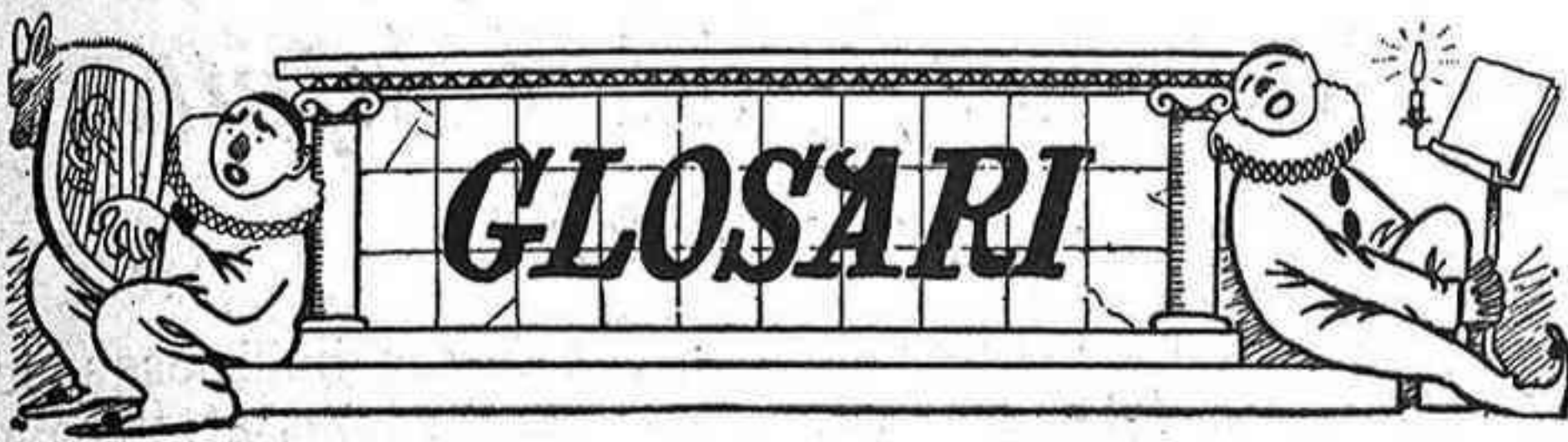
—Ah, sí? Jo'm creia que eres partidaria del enterro civil...

Adornanlho ab tota mena de detalls, que donen a la descripció tot un aire de certesa que sorprèn, en la carta esmentada's diu que la culpa de tot no es del senyor Suárez, sinó dels *autors* de l'aparició del cometa de Drake. L'ha intrigat tant, an el senyor Suárez, aquesta aparició, pera ell inexplicable, que no dorm, ni menja, ni... fa res, entregat com està a totes hores donant ordres y dictant mides, y apurant tots els recursos de la seva inteligencia governativa, temorós de que aquesta aparició misteriosa sigui motivada per un afany d'alteració de l'ordre public.

De fa uns quants dies que la policia, en tota la seva diversitat de classes y formes, corre d'aquí d'allà, *en aras* del descobriment d'aquet misteri que'l bon senyor Suárez no arriba a desxifrar.

Afegeix el nostre comunicant que l'apurat Ponci ja ha pensat en demanar consell an en Moret, però que no gosa, en l'experiencia d'aquell seu colega que un dia va demanarlo per la presència d'una aurora boreal a la provincia dels seus dominis, consell que li va valer l'immediata destitució, mida que'l senyor Suárez encara no sab perquè devia pendre's ab tanta energia.

Nosaltres, que no'ns fem responsables de l'apreciació del nostre comunicant, encara que ell digui que està tant segur de que es certa com dos y dos fan quatre y l'as d'oros mata al tres, ens limitem a donarne compte, tot sentint que tinguem d'esser les víctimes immediates de l'aparició del cometa de Drake.



## EL SACERDOCI DE LA CRÍTICA

Ja havem quedat, moltes voltes, en que la crítica era un sacerdoti: així ho veiem decretat per tota mena de gent seriosa y desde petits que ho sentim a dir: «El crític es un sacerdot», però han arribat uns temps, cavallers, que molts dels que són sacerdots ens farien perdre la fe y les creencies, el temor de Deu, y ens farien fugir de missa.

No parlarem d'aquells infelissos que, pera exercir de crítics, es planten de reventadors. Aquells, pobres, prou pena que tenen! Com N'Excurbanès, de Port-Tarascó, pateixen d'atacs de gelosia. Són homes que, al veure's impotents, totes les obres dels altres els fan una bola al fetge, y suen bilis y fel per les ungles, y de les ungles els va a la ploma. Allò no són homes. Allò són casos.

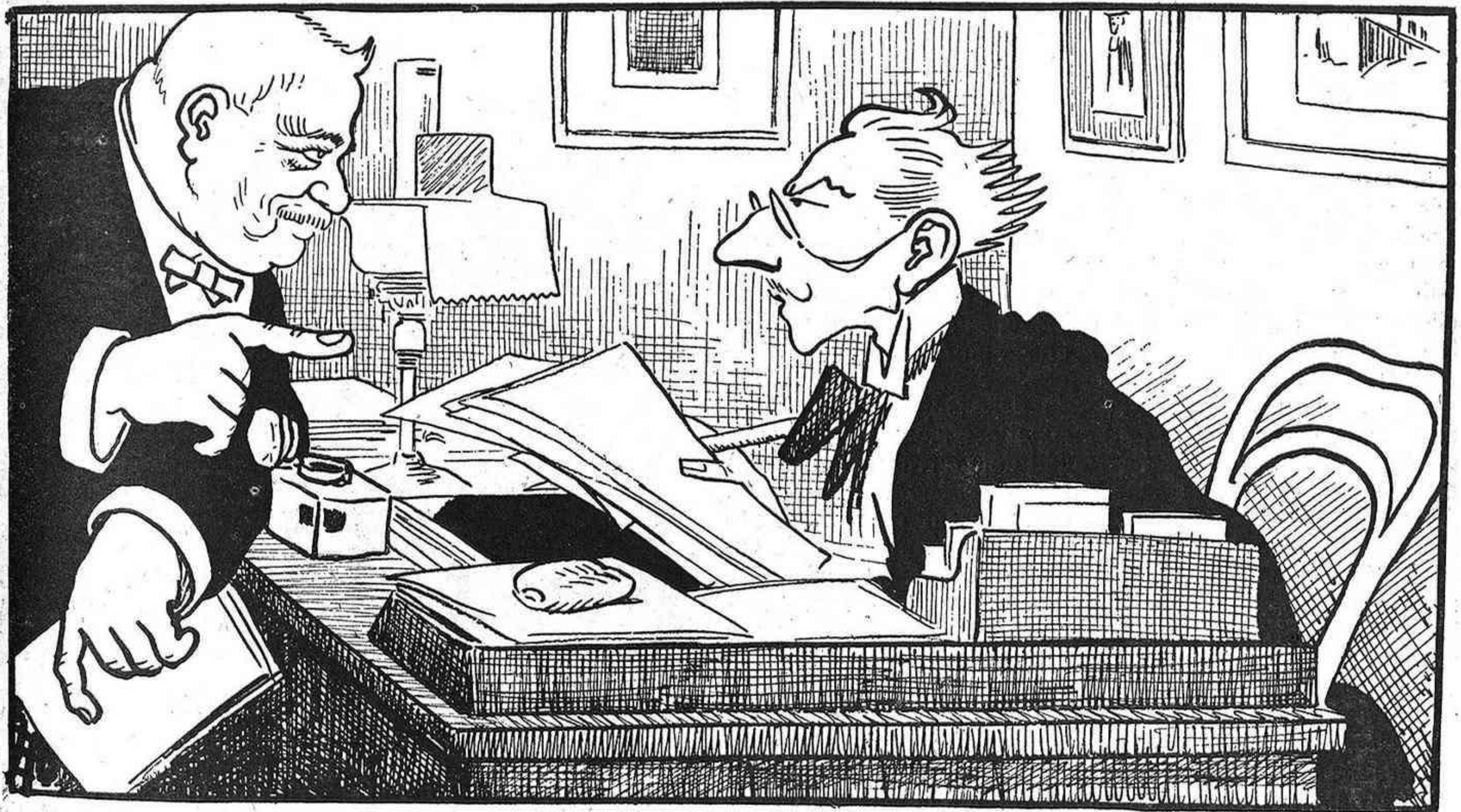
Parlarem dels altres, dels de bona fe. De l'immensa varietat de crítics de bona fe, que les diverses circumstancies de la nostra vida, migradeta de producció literaria, fan que, a l'exercir el sacerdoti, hi trobin tants entrabancs que la tasca sia molt difícil.

Un dels motius més perillosos es que aquí tots ens coneixem, y que la franquesa ens perd el respecte, o el respecte ens fa ser parcials. Aquí, fóra excepcions, tots som de casa, tots som del veïnat; tots coneixem el sastre dels altres, y el sombrero, y fins la bogadera; y aquesta intimitat de prendes ens fa veure l'obra per prendes, en lloc de veure-la en conjunt. Aquí es podria fer un esquema, el jorn abans de l'estrena, de lo que diran els

periodics. Tal crític t'es amic: serà una gran obra; tal altre no: serà una desgracia; aquell potser en dirà mal, perquè una volta, a la Rambla, et vas distreure y no vas saludarlo; el de més enllà tindrà d'alabarte, perquè ets cosí de la seva cunyada; l'un dirà que has fet un bunyol, perquè tots els amics ja saben quees conseqüent ab lo que ja ha dit; y l'ultim et reventarà, perquè t'havia alabat massa, y a la seva colleta ja el critiquen. Aquí el sacerdot (salvant excepcions) no fa crítica per criteri: la fa per quatre o sis amics, y per això tenen raó quan diuen, en lletres de motllo, que l'art no s'ha fet pel public. El public han de ser els sis amics (els seus, els de cada hù) y tot lo demés són falses comedies.

També hi ha un altre entrabanc: «La índole del periòdic». Si el crític té idees avensades, y dona la casualitat que la crítica d'aquell vespre té d'eixir en lletres de motllo en un periodic conservador, ha de conservar el seu criteri (sempre suposant que en tingui), y ferse un nus a les idees; si té un gran menyspreu pel poble, com ne sé algun, y odia al poble, y tot lo que agrada al poble ho creu dolent de necessitat, a l'escriure en un periodic que ha de popularisarse, té d'aguantarse l'snobisme y adular a l'amo popular, cridant en contra els latiguillos que ell exerceix ab lo menor; si no té idees y el diari en té, ha de fer veure que també en té, y si en té y al diari no en volen, se las ha de guardar al sarró, fins que canviï de periodic.

Què més voldria l'autor dramatic, que entre l'estrena y l'imprimir el llibre li diguessin els defectes, però clars, nèt, ab seguretat, per poderlos corregir y perfeccionar la seva obra? Mes ai! això no pot ser: l'obra es bona, es dolenta, es magnífica, es un esperpento, però ningú diu com ni perquè; la majoria perquè no ho saben y han de fer veure que ho saben; els altres perquè no ho poden dir; y els pocs que ho saben y ho poden dir, per lo que hem dit al comensar: perquè aquí tots ens coneixem y no volem raons de familia!



DIRECTOR PRUDENT

—No, no ho digui això de «l'obra sigué jugada ab molta discreció.» Val més que posi: «sigué representada.»

*Pera sapiguer fins a quin punt el sacerdoti s'exerceix d'una manera un xic... depressa, el glosador vol recordar un fet:*

*Havia d'enviar quatre quadros a una exposició universal, y per dificultats del envió no els va enviar, no va tenir temps, però van figurar en el catalog. D'aquells quatre quadros, que no hi eren, l'agència d'informació li va enviar setze retalls de setze periodics diferents, que en parlaven y els criticaven. Els uns hi trobaven poesia, altres ambient, altres... altres coses. De tot trobaven un xic en aquells quadros que... no hi eren (1); fins un..., oh pasme d'instint!.. va trobar... aguanta'm, lector! que eren fets massa depressa... y que estudiava poc els assumptes...*

*Ell sí que els havia estudiat... Els havia estudiat no veientlos!*

*Quantes voltes se parla d'estrenes que el sacerdot..., essenthi..., tampoc hi era!*

XARAU



## De teulades en amunt

Acaba d'inaugurarse a Barcelona una modesteta *Sociedad Astronómica*, la qual, tot just constituïda, compta ja ab 76 adhesions.

Setanta sis senyors de bona voluntat que, sense descurar lo terrenal, penetraran l'esguart excurtador en els secrets del cel, y's cuidaran de ferosos quedar be davant del món entrenat ab la simpàtica ciencia. Desde ara tindrem a qui fer responsable de tot allò que passi de teulades en amunt. Quan s'anuncii la vinguda d'un astre errant, tindrem president y secretari y vocals pera rebre dignament al vagabond, y no succeirà com ara fa cosa de dos anys, que va passarne un que'ns trobà del tot desprevinguts,—sòrt que tingué'l bon sentit de passar a altes hores de la matinada, quan gallines y astronomistes encara són a jòc—y, apart dels serenos y vigilants, sols s'hi fixaren dos o tres *dilettanti* sens eco ni tribuna.

Si no fos que de tant en tant ens en fan adonar elles mateixes, com aquesta presumida de la cabellera, que, durant uns dies, ens ha estat fent l'ullet per allà al indret de Pedralbes, no'ns hi entretindriem pas mai, els veïns de Barcelona, a contemplar l'hermosura del cel; quan ho fem es perquè, abans, algun astròleg foraster ens fa la gracia de anunciar-nosho tràgicament; com no'ns encantem tampoc ab la bellesa del mar més que quan les ones baten damunt de l'escullera del E.

Però ara això sembla que's desensopeix. La ciencia den Flammarion se'ns va fent familiar per moments. D'aquí a pocs anys tot el moviment serà dalt dels terrats. No hi haurà torratxa ni torratxeta sense la corresponent *equatorial*. Aviat això de ser astròleg serà tant corrent com ser esperantista. Y si la mala bruixa no s'hi fica, aprofitantse de petites diferencies que puguin suscitar-se entre Comistes y Rauriquistes, que tot podria ser que ara, ab motiu de l'arribada de l'Halley, per tres o quatre milions de qua més o menys se les espinyessin y se n'anés a rodar el projecte, ja veuran com *cundirà* l'afició al estudi de l'astronomia.

No's perdrà per nosaltres; al contrari, aquí ens tenen incondicionalment al seu costat pera donarhi una empeneta.

Creiem que es necessari estudiarlo detingudament, el cel; els que l'ambicionen, pera comensarse'n a llepar els dits, y els que no hi creuen..., pel gust de ratificarse.

YORICK.

(1) Tenim els retalls.

## Maledicció del confetti

(MONOLEG)

Han passat les festes alegres, les festes bullicioses, les festes boges del Carnaval. Les festes han passat, pero jo, Jordi Bonet, en conservo un flagell que m'irrita y em desespera y em fa donar a tots els diables de l'infern.

Fa dos mesos que vaig arribar del poble y que estic establert a Barcelona. El dimars passat, pera complaure a la meva muller, que, de totes passades, volia veure la rua, vaig anar ab ella al Passeig de Gracia. El passeig estava tant ple de gent, que no s'hi cabia, y tant va esser arribarhi com comensar a rebre trepitjades, cops de colze, estirades y empenes. Allò era un mar en revolt, y jo hi perdia l'esma y la paciència.

Y heusaquí que, de cop, uns ximplets que passaven, comensan a abocarme damunt paperines de *confetti*. Fuèh!... Me n'ompliren el cap, les orelles, els ulls, els nassos, la boca y la gola, rajantme els paperets coll avall y fentme unes pessigolles que'm posaven terriblement nerviós. Maleitsiga!

Després d'aquella pluja de *confetti*, en vaig rebre una altra y altra... Lo que jo vaig patir no té fi ni compte, y els renecs que jo vaig cargolar no pot imaginar-se'ls ningú d'aquest món ni de l'altre. Estic segur de que'l mateix Crist hauria perdut la paciència si, a l'esser dalt de la creu, els saions li haguessin tirat damunt un parell de paperines de *confetti*.

Oh, y encara rai si tot s'hagués acabat aquí! El cas es que, d'aquella tarde ensà, el *confetti* em persegueix, y no trobo manera de treureme'l de sobre. Es una persecució pitjor que la den Caïn per l'ull de Deu, y que la de *La mà negra* que fan als cinematografs!

Els paperets de colors que'm van tirar al damunt no'm deixen tranquil ni un moment. Me llevo de bon matí, y el coixí està cobert de *confetti*. Al posarme els mitjons, la camisa, els pantalons, les sabates y l'ermilla, de tot arreu surt *confetti*. Me rento, y per damunt de l'aigua el *confetti*, neda. Me pentino, y la pinta s'omple de *confetti*. Y me'n vaig al carrer desesperat.

Durant el dia el meu torment segueix. Me trec el mocador de butxaca, y cau *confetti*. Me llevo el barret pera saludar, y cau *confetti*. Miro quina hora es, y del rellotge cau *confetti*. Me trec la cartera, y cau *confetti*. Estornudo, y em surt *confetti*. Entro en un mingitori, y em cau *confetti*.

A l'hora de menjar m'assec a taula. Per damunt de les estovalles ja hi veig *confetti*. Desplego el tovalló, y en surt *confetti*. Dintre'ls plats hi ha *confetti*. Quan aboco vi, de l'ampolla en cau *confetti*. Y per tot arreu, a tot arreu y de tot arreu, *confetti*, *confetti* y *confetti*.

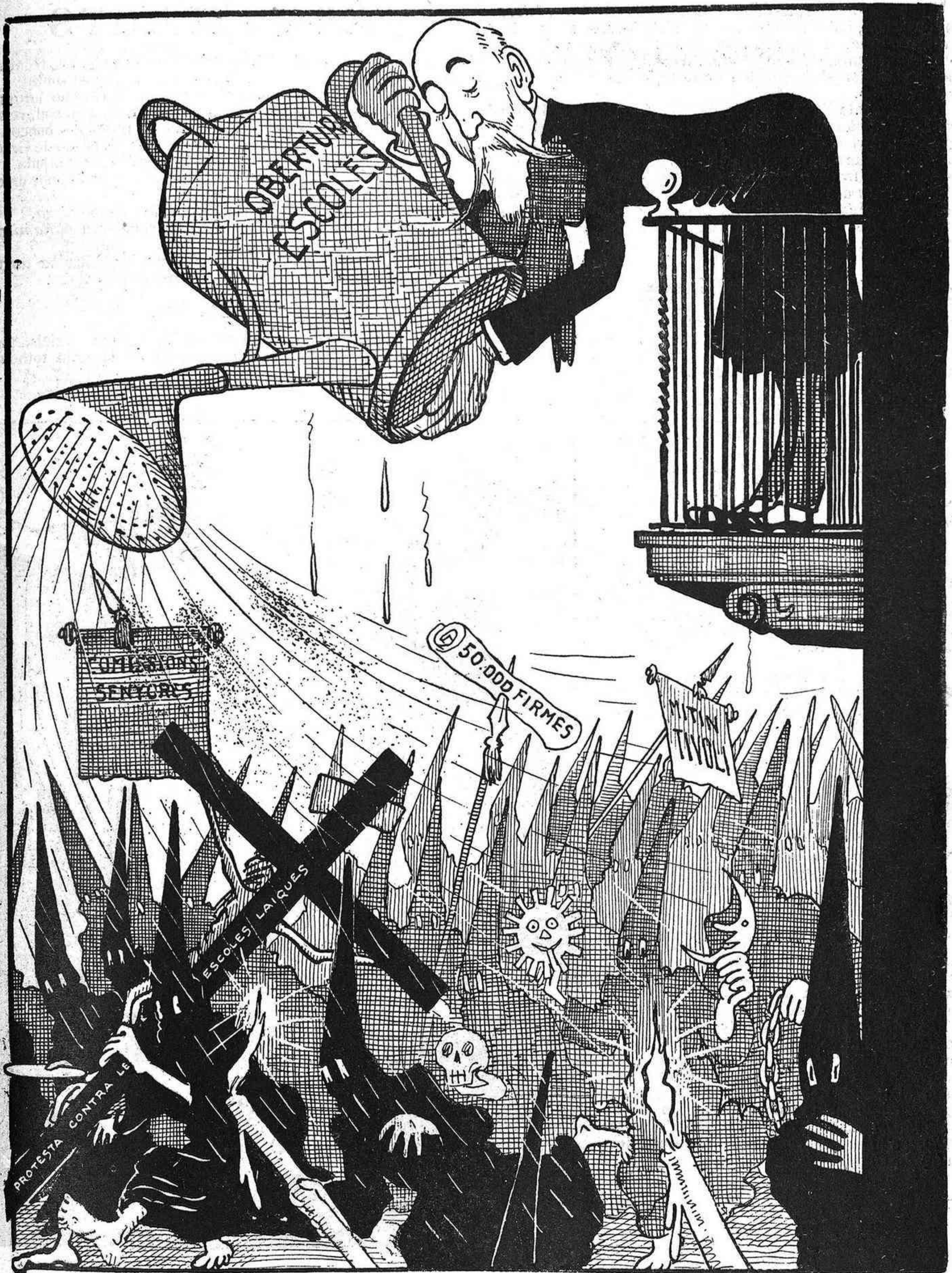
*Confetti*: maleit sigues! Maleit sigues una y mil vegades! Que caigui sobre teu la maledicció den Jordi Bonet!

PIT



PRINCIPAL.—El grandíós y emocionant poema dramàtic d'Oscar Wilde, curosament traduït pel celebrat musicògraf don Joaquim Pena, *Salomé*, ha sigut presentat ab molta discreció, y els aimants de l'art deuen haverho d'agrahir. Mercès als esforços d'empresa y actors, la celebrada tragedia bíblica, que ha tingut el dò de commoure als principals publics d'Europa, ens ha sigut donada, si no ab la veritat artística indispensable en obres de tal empena, ab plausible acert, dintre'ls escassos medis, y ab una extraordinària bona voluntat dintre les facultats dels intèrpretes.





PROFESSÓ MULLADA

—No, correu, no, que es quasi buida. Qüestió de quatre gotes no més...

L'impressió que aquesta obra ens produí la donarem ja la setmana passada, a l'estrenar-se, en òpera, al Liceu. Ara ens cal sols manifestar que, al nostre sentir, *Salomé*, acompanyada de les solfes, ens resulta més complerta. Lo que hi ha, naturalment, es que en el drama s'hi aprecien millor les belleses literaries, que no son poques.

La senyoreta Xirgu donà la deguda plasticitat a la figura de *Salomé*, y donà també una perfecta idea de lo que una gran tràgica podria primfilarhi en aquell constant matisar d'una ànima boja de sensualisme refinat. En Jaume Borràs tregué tot el partit possible del difícil paper d'Herodes; en Tor presentà un admirable *Johanan* de retaule, dient la seva part ab veritat y emoció. La senyora Faura, voluntariosa en el personatge d'*Herodias*, y els secundaris, ajudant al bon conjunt. La presentació mereix, igualment, un aplauso. La decoració es de bon efecte y en la vestimenta nò hi ha res a dir.

LICEU.—Després de la funció d'honor an en Guimerà, de *La Gioconda*, que valgué un èxit a la Gagliardi, an en Palet y an en Blanchart, y de les afortunades *Salomé*s, que han triomfat ab tot el poder de la filla d'Herodias, va despedirse diumenge la companyia, acabant la temporada d'hivern, que, així, al primer cop d'ull, tothom calificarà d'esplèndida.

ROMEA.—S'han reprès algunes obres de la serie anterior, y algunes de repertori gran, com *Mossén Janot*, que interpreta notablement en Guitart, secundat ab respecte per la *troupe*.

Perà avui s'anuncia el drama en tres actes den Rusiñol y en Martínez Sierra, *Cors de dona*, estrena que portarà, segurament, una gran animació al temple del carrer de l'Hospital.

ELDORADO.—*El Paraiso*, den Paso y Abati, es una entretinguda comedia que serví a meravella pera que'ls graciosos Larra y Balaguer hi fessin de les seves. L'obra no careix de xispa ni de situacions ben ensopagades. El llibre va passar ab regositg del auditori, y els intèrpretes foren aplaudits.

NUEVO.—Ensopideta d'encarrec resulta la *Canción a la vida*, estrenada darrerament. Ni el llibre ni la música s' distingeixen per bons ni per dolents, que es lo pitjor que pot dirse d'una obra.

SORIANO.—S'ha estrenat, ab complacencia general, *El dios del éxito*, revista de circumstancies, lletra den Asensio Mas y música den Calleja.

S'obligaren a repetir alguns números y s' cridà als pares de la criatura.

La presentació, bastant luxosa.

\*\*\*

Y pera finalisar la secció, direm que al *Principa*l pensen estrenar, d'avui a demà, un *vaudeville* de gran broma y de color... de pampol; que al *Apolo* s' ha comensat a ensejar una aparatosa obra dels senyors Ayné y Moragas que's titula *Mujer fatal!*; que a *Novetats* havem tingut, d'escapada, a la cèlebre Aguglia, qui,—oh vergonya!—ha hagut de suspendre les representacions per falta de public; que an aquet mateix teatre hi degué debutar ahir una companyia d'opereta italiana, la *troupe* Lombardo, y que a la *Sala Imperi* s'hi ha estrenat ab èxit *El Patinillo*, y s'hi ha celebrat el benefici de la Ledesma (a) *La Guapa*.

L. L. L.



## ESQUELLOTS

¡Gracies a Deu que, sisquera per una vegada, els tècnics de la Casa Gran han demostrat tenir una mica de bon sentit!

«Los facultativos municipales—diu un diari—han informado desfavorablemente la moción que formuló un concejal, relativa á convertir en puestos para la venta de flores los bancos que ahora sirven de base á las farolas eléctricas del paseo de Gracia.»

Ja ho veu el concejal, autor de la proposició rebutjada.

L'ESQUELLA, al donarla ell a llum, va tenir l'honor de combatrela primer que ningú.

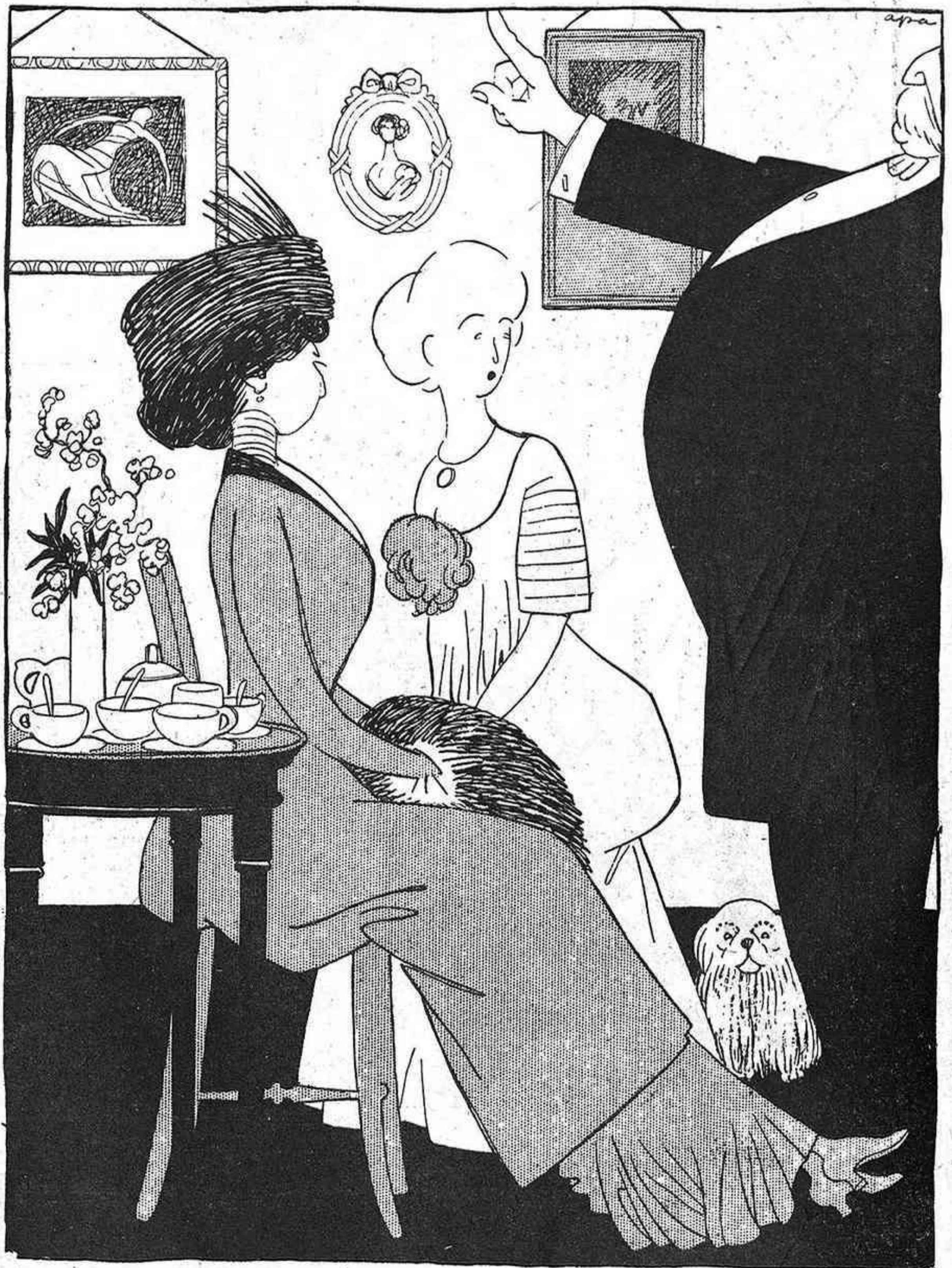
Ara, els arquitectes municipals li diuen que *no sirva*.

Queda, doncs, condemnat el referit regidor a *callamiento y silencio perpetuos*.

La poca *salida* que la seva primera iniciativa ha tingut li aconsella no ficarse mai més en camises d'onze vares.



L'endemà de la Candelera, en els centres oficials, per la poderosíssima raó de que era dijous gras, a la tarda tothom va fer festa.



SALOMÉ

—Quín escàndol, marquesa!  
—Sí, senyores!... Es la immoralitat més grossa aquesta de portar a les taules les perversitats de l'arcoba... Es una violació de la vida privada!



EL DECRET D'OBERTURA

—Ave Maria puríssima!... Volsthi jugar que ha vingut la fi del món avans d' hora?

Verament, ens admira que una gent tant laboriosa com la que reposa en les oficines públiques s'accontentés ab fer festa no més a la tarda.

Així diguin que, per ells, el tal dijous gras no més va ser gras de les dotze en amunt...



Ai quina gracia!

«Enterado el alcalde—diu un periodic—de las quejas que se han formulado por lo incompleta que es la iluminación eléctrica en la calle de Cortes, entre el paseo de Gracia y la plaza de Tetuán...»

No, señor alcalde, no; l'han enganyat com a un xino. L'iluminació d'aquell tros de Gran Via no es que sigui *incompleta*: es, senzillament, que no hi ha tal iluminació.

Digni's donar una passadeta per allí, y veurà que hi ha una pila de columnes que no tenen làmpara.

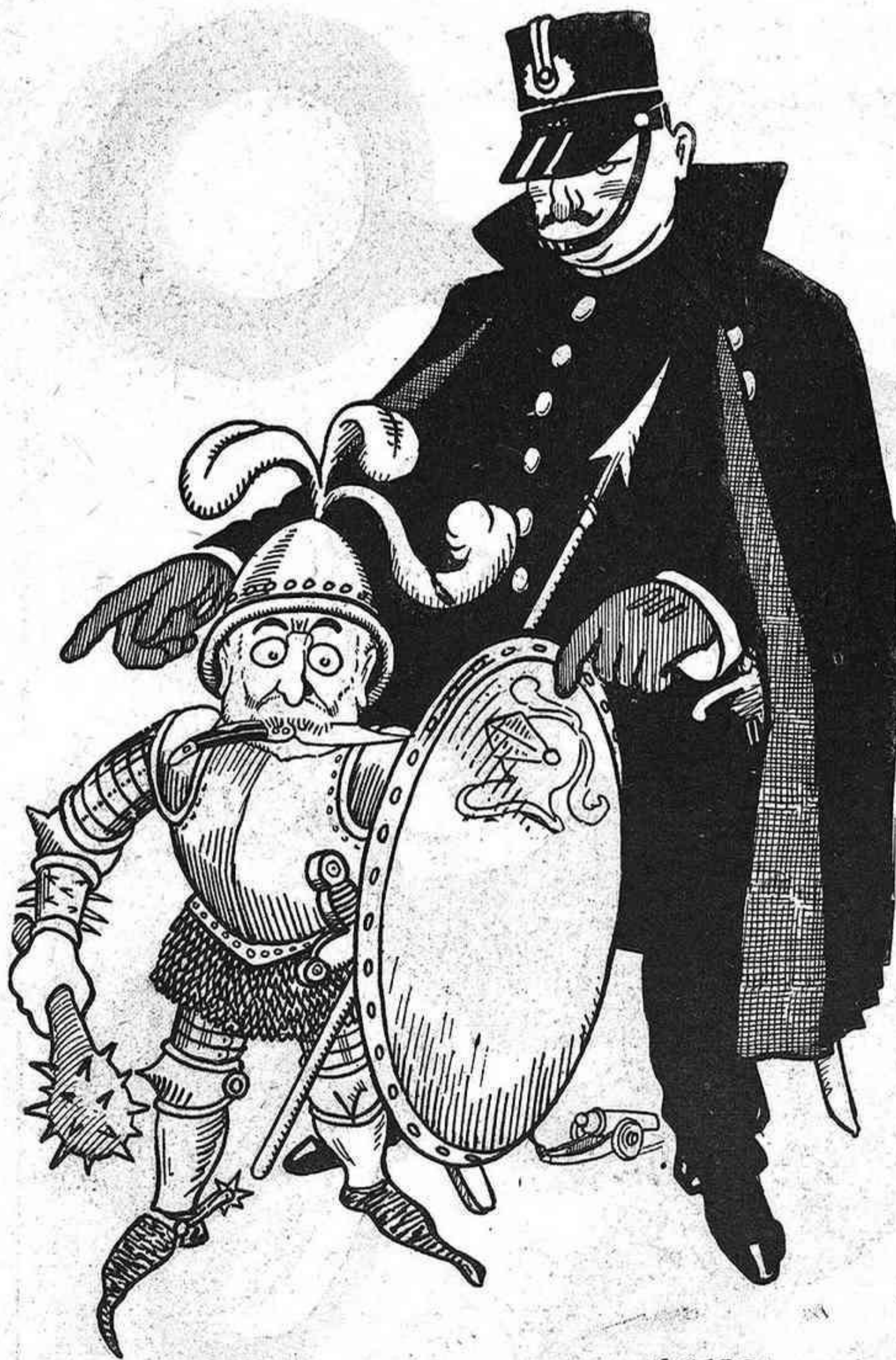
Y, segons quin dia sigui, fins observarà que, de les poques que no han desaparegut, no se n'encén cap.

De modo que tot això d'*incompleta* es una broma...  
Ei! a no ser que *incompleta* vulgui dir *quedà a les fosques!*



Els carlins han inventat una cosa que'n diuen *Tesoro Regional*, y que no es res més que un medi com qualsevol altre de fer quartos.

Això seran unes quotes de valor de 5 pessetes, 2, 1 y 10 cèn-



AL BALL INFANTIL

—No le dieron premio, y, pobre  
chicot, se lo merechía.

tims, y pera comprovants s'entregaran uns segells verds, als que donguin 10 cèntims, grocs, als que donguin un duro, rosa, als que donguin dues pessetes, y blaus, als que'n donguin una. Es dir, que'ls carlins per una pesseta't deixen blau. Està bastant enraonat.

L'empresa del Teatre Líric Català va plegar, va tancar les portes, va morir, justos, justos, dos dies abans de l'enterro del Carnestoltes. Els deus li perdonin el mal que, ab la seva desgraciada temptativa, ha fet a la víctima!

Hola!... *La educación de los plátanos del Ensanche.*

Al topar, en *El Diluvio*, ab aquet sugestiu titul, varem quedarnos de pedra.

—¿De manera—vam dirnos—que ja's parla d'educar als arbres?... Veiam!... Potser, després d'educarlos an ells, se recordaran de les persones. Sigui pel cantó que sigui, la qüestió es comensar.

Fentnos aquestes altruistes reflexions, ens varem posar a llegir l'article.

«Hasta el presente, la cultura de la poda se había practicado sin norma fija, sin unidad de criterio, sin tener en consideración la especial idiosincrasia del árbol, su temperamento, sus

preferencias, sus caprichos, sus simpatías, sus aversiones, sus pasiones...»

A l'arribar aquí ens va venir tal *passió* de riure, que no'ns va ser possible llegir rès més.

Y ara ens en penedim.

Perquè ¿còm devia acabar, deus piadosos, el qüento de *la educación de los plátanos*?...

«Sus caprichos, sus simpatías, sus aversiones, sus pasiones...»

¿Oí que talment sembla que s'està llegint la relació d'un *crimen horroroso*, d'aquells que surten en *Los Sucesos*?

Al Romea ensenegen una obra que's titula *La Justicia*.

Això, entre'ls comics d'aquell y altres teatres, ha portat un cert disgust, y miracle serà que en una manifestació o un acte consemblant no s'exteriorisi.

A la gent d'entre bastidors no li agrada gaire això de la *Justicia*.

No més volen que'ls alabin.

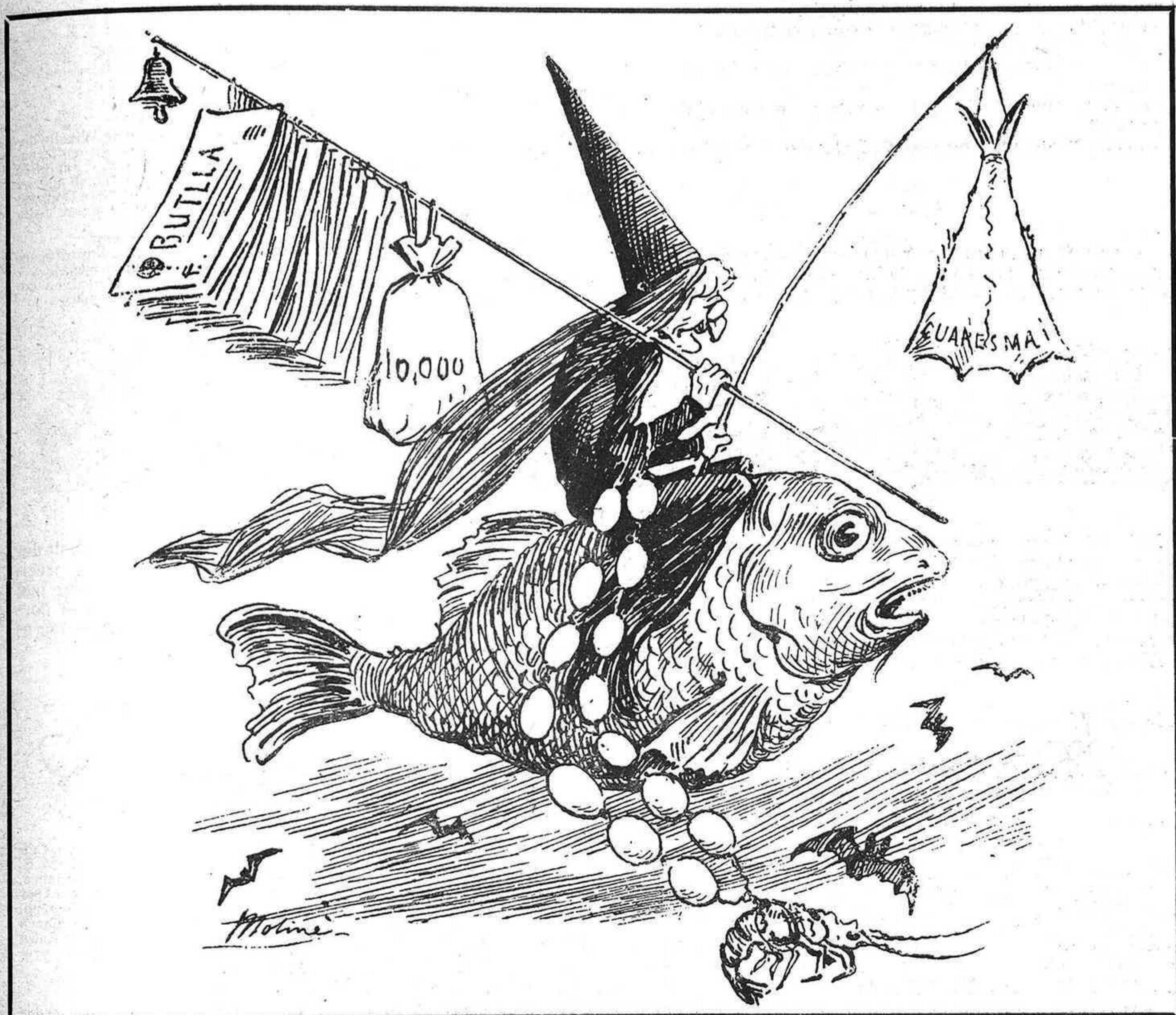
S'han dit mil coses al consul d'Anglaterra perquè's va oposar a que'ls barcelonins, diumenge passat, anessin a *deixar tarjeta* a casa seva, y totes s'han dit sense raó.

Lord Roberts va fer lo que va fer, no pas perquè sigui conservador y l'hagi molestat el triomf dels lliberals, sinó perquè ell està convençut de que la Catalunya plena, la que va dreture-



A LA RAMBLA

—Quin arbre es aquest?  
—Això?... Es un «simbol de l'administració municipal.»



LA CARICATURA EN ALTRES TEMPS

1890.—Entrada triomfal.

Aquí tenen la Quaresma,  
seca com un bacallà.  
Saben què diu?... Que dejunin...  
els que no tinguin menjà.

(Dibuix de M. Moliné)

ra cap a l'esser ab la potencia de la seva virior; ja eloqüentment s'havia manifestat entusiasmada per la victoria dels lliberals anglesos, ab el missatge que l'Unió Catalanista directament va enviar al president del Consell de ministres d'aquell país.

Ara que vagin dient que'l doctor Martí y Julià no compleix ab els seus deures.



Agafin un diari y llegeixin els anuncis dels espectacles: Teatre Nou, direcció Bruno Güell; teatre Comic, direcció Bruno Güell; teatre Espanyol, direcció Bruno Güell...

¿Té rès d'extrany que'ls barcelonins no sentim l'entusiasme d'abans per l'art dramatic?



Encara que'l Carnaval ja ha passat, y, per lo tant, no estem

en època de fer massa broma, no podem resistir a la temptació de copiar aquesta gazetilla, que llegim en un periodic local:

«El distinguido abogado don J. V. del S. ha compuesto una preciosa americana titulada *La Rexinrolada*.»

O molt ens equivoquem, o això es un símptoma de que s'està ja realisant l'ideal de l'Eusebi Blasco, que deia que a Espanya no anirem be fins que's vegin targetes pel istil d'aquesta:

Facundo Nava y Trastienda  
Sastre y Ministro de Hacienda



*La Publicidad* descrivia un encontre del mico *Moritz I* ab el seu amo, y acabava així la seva narració:

«Los habitantes de Copenhague están conmovidísimos ante este episodio conmovedor.»

Ja es una cosa ben extranya la commoció dels habitants de Copenhague!

No sabem perquè s'han de commoure davant d'una cosa commovedora.

Com se coneix que no tenen *La Publicidad* pera distreure's!



La comissió que, pera parlar de la manifestació de les tarjetes, va anar a trobar al consul d'Anglaterra, la componien don Eusebi Corominas, en Valentí y Camp y en Noguer Comet.

Vostès els coneixen? Sí? Troben extrany, doncs, que Lord Roberts no'ls rebés? No s'ho hauria cregut qualsevol altre bon senyor, que's tractava d'una broma de Carnaval?



### PETIT CORREU

Avui, a dos quarts de deu de la nit, la senyora Baronesa de Wilson donarà, al Foment del Treball Nacional, la primera d'una serie de conferencies sobre assumptes hispano-americanos. Té per titol *El Brasil*, y, sapiguda la competencia de la ilustre conferenciante, no cal dir l'interès ab que es esperada. Presidirán l'acte don Frederic Rahola, president de la Societat lliure d'Estudis americanistes, y don Semproni Magalhaes, delegat de la Comissió d'Expansió econòmica brasilenya.

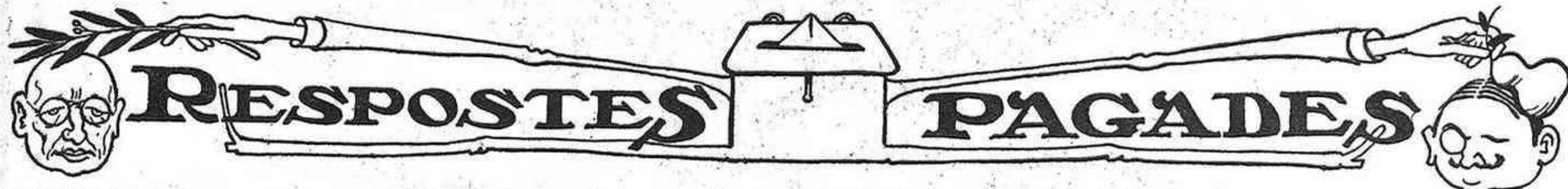
Encara vénen calendaris. Heusaquí els darrerament rebuts:  
*Fundició tipogràfica de Richard Gans*:—Un hermós treball tipogràfic, enquadrant una reproducció d'un gravat antic, ab bloc de fulla setmanal.  
*Imprenta Elzeviriana de Borrás y Mestres*:—Magnific fotogravat en colors, de gran tamany, ab almanac de fulla mensual y santoral al marge.



### ESPELMES DE DURADA

Moltes de les veles que expenen a cà l'adroguer tenen, además del de fer escassa llum, un gros defecte: el de gastarse molt de pressa, y, per lo mateix, el de resultar excessivament cares. Això es degut a que la cera, o estearina se derriteix anormalment, precipitadament, com pot observarse devegades, si un fixa l'atenció en el modo de cremar l'espelma, que's consumeix més del mitg que de les vores, o vice-versa, o fent degotalls pels costats. Aquet defecte es molt facil de curar, y el recomano a tots aquells que porten les riendes de la conductora familiar y's preocupen poc o molt d'això de l'economia domèstica. N'hi ha prou ab untar lleugerament les veles ab un bany compost de 15 parts de *sulfat de magnesia* y de *dextrina* y 100 parts d'aigua clara.

Aquestes, doncs, seràn les veritables veles econòmiques de durada, y les úniques que mereixen arribar... al candelero.



E. F. Ch.: Els versos coixos la fan impubliable.—Joan Buixeda: Es tant poca cosa que quasi no es rès.—Adenip: S'hi descobreix bona intenció. Cuidila, aquesta sinceritat, y més endavant, veurem.—R. S.: Una opinió més... Això potser li convingui a una revista teatral.—Aix Conva: De dos, un.—M. S. M.: Escriguiho particularment a la xicota.—Boca-grog: Repassarem el logogrif.—Agustí Esclasans Folch: Es molt defectuosa. Vostè compta bé les sílabes, però no recorda que en les poesies assonantades no hi caben els consonants.—A. O. ¿Diu que n'enviarà sovint?... ¿a l'altura d'aquets?... Noooo! per favor!...—F. Rodríguez (a) Paquito: Espera tanda.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Algun se n'aprofitarà.—Pep Cistellé: La conversa, sí; la *Intima*, no.—Frare Llàntia: M'han semblat anodines y escardalenques.—P. Romaguera: Me quedo ab una sinonimia y un geroglific.—Rafel Font (Habana): Ens manca espai, y, además, resultarien extemporànies.—Domingo Ribas: Vetaquí un bon himne pera l'enterro de la sardina.—Josep Sadurni Mas de les Valls: Anirà escursada, sí, senyor. Resultava massa clara, y, además, les preferim de poca extensió.—Carles Delfaig: Valdria més que confessés que allò va ser una relliscada. Tocant a lo altre, ho publicariem ab molt gust si tingués una espurna de novetat... Miri que aquell xisto de la sogra!...

### DEL JARDÍ DE LES ENSOPEGADES:

En un discurs que engegà a l'«Atracció de Forasters», va dir l'altre dia el senyor Sanllehy: «Nosotros continuamos trabajando con fe, esperando que lo que no obtenemos hoy servirá de eslabón para conseguirlo mañana».

L'inefable senyor Sanllehy no ha vist que dir això es lo mateix que si digués:—El duro que avui no tenim ens servirà per anar demà a clavarnos un tèt al Tibidabo.

## L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola, Rambla del Mitg, núm. 20

BARCELONA

Preus de subscripció:

Fòra de Barcelona,

cada trimestre Espanya, 3 ptes. — Extranjer, 5

Número solt: 10 centims

Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20  
 Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

## LAS MIELES DEL ROSAL

por Ramón del Valle Inclán

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

♦ OBRA NUEVA ♦

## EL EVANGELIO Y LA IGLESIA

por ALFREDO LOISU

Traducción autorizada por el autor,  
por A. Giménez Fraud

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

## EL LLIBRE DE L'AUGUST D'ALZINA

per CARLES RAHOLA,

ab proleg den GABRIEL ALOMAR.

Un volum en 8.º, Ptes. 2

# COLECCIÓN DIAMANTE

Obras de los más reputados escritores nacionales y extranjeros

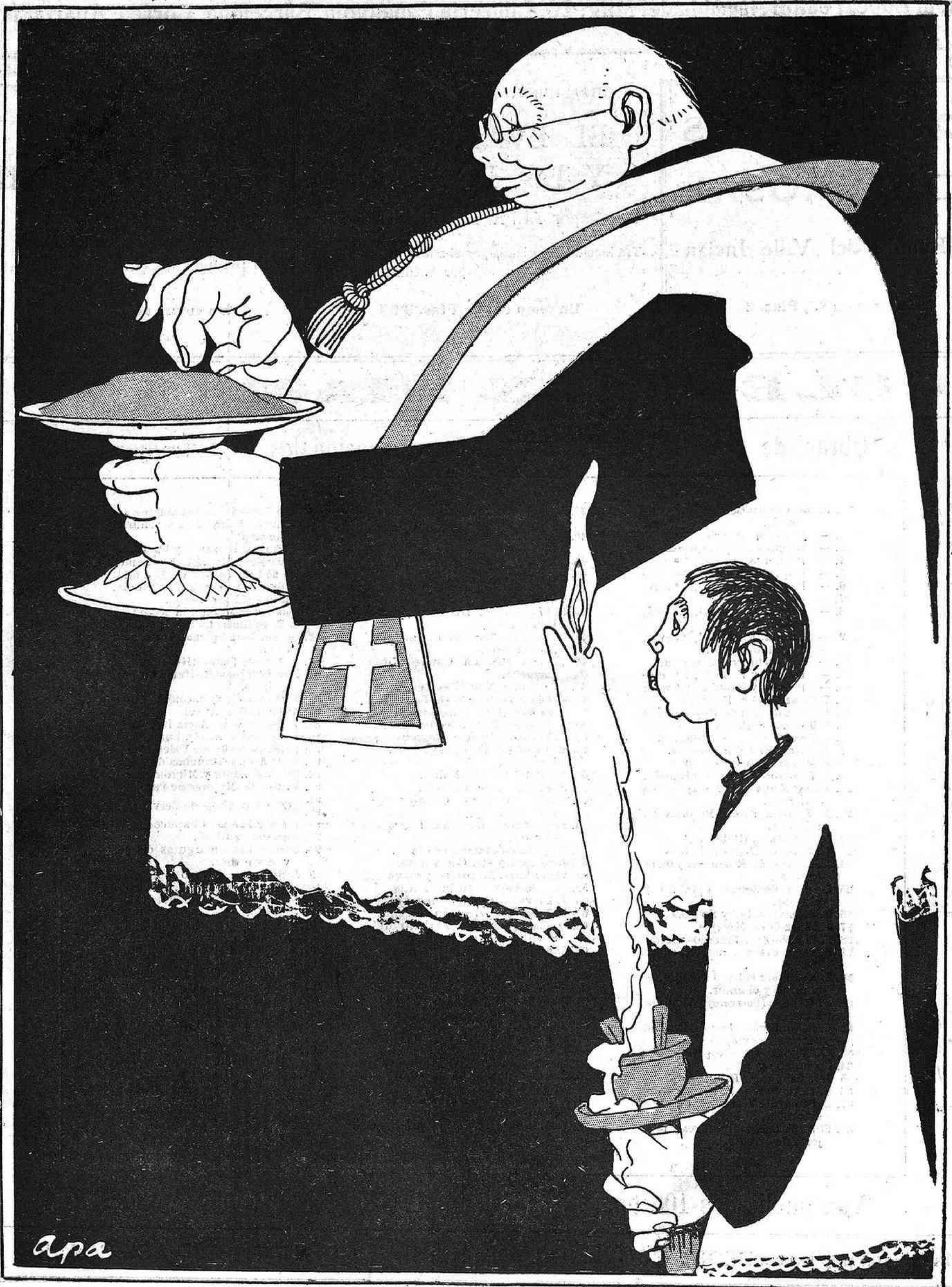
- |  |  |   |
|--|--|---|
| 1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.                | 39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.             | 74. Luis Taboada. Notas alegres.                                      |
| 2. — Doloras, 2.ª serie.                               | 40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.                          | 75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.                         |
| 3. — Humoradas y cantares.                             | 41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-                             | 76. A. Zozaya. De carne y hueso.                                      |
| 4. — Pequeños poemas, 1.ª serie                        | 42. } mas.   | 77. X. de Montepin. Muerto de amor                                    |
| 5. — Pequeños poemas, 2.ª serie                        | 43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.                  | 78. Conde León Tolstol. Venid á mí...                                 |
| 6. — Pequeños poemas, 3.ª serie                        | 44. F. Pi y Margall. Diálogos y Artículos.                       | 79. A. Calderón. A punta de pluma.                                    |
| 7. — Colón, poema.                                     | 45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.                  | 80. Enrique Murger. Elena.  |
| 8. — Drama Universal, poema, primer tomo.              | 46. Eugenio Sué. La Condesa de Lagarde.                          | 81. Luis Taboada. Siga la broma.                                      |
| 9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.             | 47. R. Aitaira. Novelitas y cuentos                              | 82. L. G. de Giner. La Samaritana.                                    |
| 10. — El Licenciado Torralba.                          | 48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli. | 83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.                              |
| 11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie                     | 49. R. Soriano. Por esos mundos...                               | 84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!                                     |
| 12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie                     | 50. L. Taboada. Perfiles cómicos.                                | 85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.                           |
| 13. E. Pérez Escribá. Fortuna.                         | 51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.                     | 86. A. Pestana (Café). Cuentos.                                       |
| 14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz                  | 52. J. Ortega Munilla. Fifina.                                   | 87. Angel Guerra. Al sol.   |
| 15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto                    | 53. F. Salazar. Algo de todo.                                    | 88. T. Dostolewsky. Alma infantil.                                    |
| 16. A. Pérez Nleba. Los humildes.                      | 54. Mariano de Gavia. Cuentos en guerrilla.                      | 89. E. de Amicls. Aire y Luz.   |
| 17. S. Rueda. El gusano de luz.                        | 55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.                     | 90. L. Garola de Giner. Valentina.                                    |
| 18. S. Delgado. Lluvia menuda.                         | 56. Francisco Alcántara. Córdoba.                                | 91. E. de Amicls. Manchas de color.                                   |
| 19. C. Frontaura. Gente de Madrid.                     | 57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.                                 | 92. Voltaire. Zadig y Micromegas.                                     |
| 20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.          | 58. López Silva. De rompe y rasga.                               | 93. M. Ugarte. Mujeres de París.                                      |
| 21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.              | 59. Antonio Zozaya. Instantáneas.                                | 94. } Obras menores de Cervantes.                                     |
| 22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!                           | 60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire                            | 95. } J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.                                   |
| 23. T. Guerrero. Gritos del alma.                      | 61. L. Taboada. Colección de tipos.                              | 96. Voltaire. Cándido.  |
| 24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.            | 62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.                         | 97. Goethe. Las amarguras del joven Werther.                          |
| 25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.              | 63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.                   | 98. J. Benavente. Teatro rápido.                                      |
| 26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.                        | 64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.                      | 99. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo. |
| 27. J. López Silva. Migajas.                           | 65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.                    | 100. J. León Pagano. La balada de los sueños.                         |
| 28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos                  | 66. Vital Aza. Pamplinas.  | 101. A. Guerra. Polvo del camino.                                     |
| 29. E. Pardo Bazán. Arco iris, cuentos.                | 67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.                                | 102. Camilo Castello Branco. María Moisés.                            |
| 30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor. | 68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios                           | 103. Gracla Deledda. Cuentos de la Cerdeña.                           |
| 31. M. Matoses (Orzuelo). ¡Aleluyas finas!             | 69. Nicolás Estévez. Calandracas.                                | 104. Antología taurina.   |
| 32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes). | 70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.                 | 105. Manuel Carretero. La espuma de Venus.                            |
| 33. } A. Flores. Doce españoles de                     | 71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.                     | 106. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.              |
| 34. } brocha gorda.                                    | 72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.                              | 107. Eça de Queiroz. La Nodriza.                                      |
| 35. José Estremera. Fábulas.                           | 73. F. Barado. En la brecha.                                     |   |
| 36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas                     |  |   |
| 37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.           |  |   |
| 38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.       |  |   |

Van publicados 108 tomos

Precio de cada tomo: 2 reales

Próximo á publicarse: PEDRO SCHLÉMIHL ó EL HOMBRE QUE HA PERDIDO SU SOMBRA

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mutuo o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.



«PULVIS ERIS ET IN PULVIS REVERTERIS...»

...Mentres no sigui també, aqueix, un any de dos dimecres de cendra!...